

Raadsmemo

Van : Wethouder ing. L. Mulder
Afdeling : Fysieke Leefomgeving (FL)
Betreft : 1e wijziging omgevingsplan Staphorst dorp-Rouveen
Datum : 10-3-2026
Registratie nr. : ADV/26 - 200988549
Zaaknummer : Z/STH26/059295

Onderwerp

1e wijziging omgevingsplan Staphorst dorp-Rouveen

Doel

Informatie ter kennisneming.

Toelichting

Dit memo dient ter afdoening van de motie 'Verminderen regeldruk' (M192). Dit memo wordt met u gedeeld tegelijk met de kennisgeving dat het ontwerp van de 1^e wijziging van het omgevingsplan (Staphorst dorp-Rouveen) ter inzage wordt gelegd, de Omgevingsvisie gemeente Staphorst voor vaststelling aan u wordt aangeboden (inclusief de nieuwe sturingsfilosofie) en op ambtelijk niveau gestart wordt met het werken binnen het Beleidshuis.

De motie 'Verminderen regeldruk' (M192) roept het college op om bij de overgang naar de Omgevingswet bij de omzetting van bestaand naar nieuw beleid ook werk te maken van het verminderen of schrappen van overbodige of knellende regels en hierbij gebruik te maken van deskundigen zoals CPOS-professionals.

Het college geeft graag gehoor aan deze oproep, maar benadrukt dat er sprake is van twee soorten regels: beleidsregels en planregels. Vaak wordt bij het woord regels direct gedacht aan het omgevingsplan. Bij het uitvoeren van de motie is het essentieel te beseffen dat regels in het omgevingsplan 'slechts' de juridische vastlegging zijn van wat eerder in beleid is bepaald. De grootste winst bij het schrappen van overbodige regels is te behalen door evaluatie en actualisatie van bestaand beleid.

Beleidsregels

Onder de Omgevingswet wordt het opstellen van beleid, de juridische doorvertaling hiervan, de vergunningverlening en het toezicht op en handhaving van de uitvoering de beleidscyclus genoemd. In Staphorst geven we dit vorm door middel van het zogenoemde Beleidshuis. De basis voor het verminderen van regeldruk ligt in beginsel bij het Beleidshuis. Daar moet voor bestaand en nieuw beleid de vraag gesteld worden wat we willen regelen, voor wie of wat we dit regelen en hoe we het willen regelen. Wanneer beleid wordt versimpeld, werkt dit direct door in een compacter omgevingsplan. Er zijn simpelweg minder beleidsregels te vertalen naar juridische planregels.

Planregels

Dit betekent uiteraard niet dat er niet ook met een kritische blik gekeken wordt naar bestaande planregels, zoals de motie ook aangeeft. De Omgevingswet verplicht ons alle bestemmingsplannen, partiële herzieningen en wijzigingsplannen naar één omgevingsplan voor de gehele gemeente Staphorst om te zetten. Dit betreft ook plannen die circa 5-10 jaar geleden zijn vastgesteld en nu dus ook een actualisatie krijgen.

Argumenten

Beleidshuis

In de geest van de motie stelt het Beleidshuis bij de totstandkoming van nieuw beleid én bij de actualisatie van bestaand beleid voortaan de volgende kernvraag centraal:

"Is dit beleid doelmatig en is verankering in regels noodzakelijk om de beoogde effecten te bereiken?"

Door deze vraag als filter te gebruiken, borgen we dat regels geen doel op zich zijn, maar uitsluitend een middel. De werkwijze rust op twee pijlers:

- Doelmatigheid boven regelzucht: We onderzoeken eerst of de maatschappelijke opgave met lichtere instrumenten (zoals procesafspraken of samenwerking) kan worden opgelost voordat we overgaan tot formele regelgeving. We hebben vertrouwen in de samenleving en laten waar mogelijk ook meer over aan de samenleving;
- Kritische verankering: Alleen beleid dat aantoonbaar effectief is en waarvoor juridische of kaderscheppende borging essentieel is, wordt verankerd in regels.

Deze proactieve houding voorkomt dat de stapeling van beleid leidt tot een onnodige toename van regels. Hiermee geven we direct uitvoering aan de wens van de raad om de administratieve lasten voor de organisatie en de samenleving te beperken, zonder de kwaliteit van de sturing te verliezen.

Transitie omgevingsplan

De eerste wijziging van het omgevingsplan is beleidsluw en technisch van aard, met als belangrijkste doel om de systeemarchitectuur van het omgevingsplan in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) te borgen. Dit in samenhang met de omzetting van de inhoudelijke planregels van het bestemmingsplangebied Staphorst dorp-Rouveen. Hierbij zijn er al veel concrete stappen gezet om de regels in het omgevingsplan, die stuk voor stuk omzettingen zijn van oude bestemmingsplanregels naar de nieuwe systematiek, begrijpelijker en soepeler te maken. Elke regel is in dat proces kritisch beoordeeld door het (ambtelijke) planteam omgevingsplan. De volgende regels zijn in het voorliggende ontwerp-omgevingsplan al geschrapt of vereenvoudigd voor de inwoners en ondernemers:

- *Eén set regels voor wonen:* diverse afzonderlijke woonbestemmingen zijn samengevoegd tot één uniforme set regels voor woonactiviteiten. En daarmee in samenhang één set regels voor de bouwactiviteiten behorend bij deze woningen;
- *Meer vrijheid op het perceel:* Alle regels over de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens en de maximale diepte van een woning zijn geschrapt;
- *Geen verplichte woningtypen:* De verplichte labels zoals 'vrijstaand' of 'twee-aaneen' zijn komen te vervallen, waardoor de bouwvorm flexibeler is;
- *Tuin en parkeren overal toegestaan:* Het nevensgeschikt gebruik van grond voor tuinen, parkeren, groen- en speelvoorzieningen is nu overal direct toegestaan;
- *Makkelijker bedrijf aan huis:* Voor een Bed & Breakfast, bedrijf of beroep aan huis geldt straks één uniforme regeling die deze activiteiten bij recht toestaat, mits aan basisvoorwaarden wordt voldaan;

- *Zorg en inwoners:* Inwonen en mantelzorg zijn voortaan in elke woonvorm, onder bestaande voorwaarden, bij recht toegestaan;
- *Snellere procedures:* Veel oude wijzigingsbevoegdheden zijn geschrapt of omgezet naar snellere besluitvorming via de Omgevingskamer of VVTH-zaken;
- *Gelijke behandeling bij groenonderhoud:* Voorwaardelijke verplichtingen voor groen bij nieuwe woningen kunnen na een positieve controle vervallen, zodat inwoners niet aan zwaardere eisen blijven voldoen dan hun burens.

Alle gemaakte keuzes in de transitie van bestemmingsplangebied Staphorst dorp-Rouveen staan verwoord in hoofdstuk 5 van de motivering. Zo'n motivering is onderdeel van het wijzigingsbesluit en vormt de basis voor ieder te nemen raadsbesluit. Voor nadere uitleg hierover verwijzen we u naar de raadsmemo Ontwerp 1e wijziging omgevingsplan Staphorst dorp-Rouveen ter inzage.

Kanttekeningen

Het simpelweg schrappen van regels in een omgevingsplan leidt niet automatisch tot minder regeldruk voor de inwoners en ondernemers. Er moet rekening worden gehouden met de volgende effecten:

- *Verschuiving bewijslast:* Wanneer harde normen worden vervangen door open normen (maatwerk), moet de aanvrager vaker zelf met rapporten en participatie aantonen dat een plan passend is.
- *Hogere kosten:* Deze extra onderzoeksplicht kunnen de administratieve lasten en kosten voor de inwoners en ondernemers juist verhogen.
- *Onzekerheid:* Strikte regels bieden vaak de zekerheid dat een vergunning wordt verleend als aan de punten wordt voldaan; bij minder regels neemt de kans op juridische discussies en onzekerheid toe.
- *Input professionals is tot nu toe beperkt:* In de voorfase is aan CPOS-professionals gevraagd het plan kritisch te bekijken. Hoewel dit is gebeurd, zijn er tot op heden geen specifieke voorstellen gedaan door de CPOS-professionals om regels te schrappen. We constateren dat de vraag toen nog niet expliciet was gericht op het schrappen van regels in de geest van de motie.
- *Impact omgeving.* Het schrappen van regels is soms enkel voor de initiatiefnemer prettig. Vergunningvrij geeft meer ruimte om te kunnen bouwen, maar minder ruimte voor een belangenafweging. Wil de omgeving ook dat meer vergunningvrij kan? Dit is een beleidsmatige vraag, die inclusief goede participatie beantwoord moet worden.

Financiën

Niet van toepassing.

Vervolg

Om recht te doen aan de motie zonder het technische proces in de transitie van bestemmingsplannen naar het omgevingsplannen te vertragen, kiest het college voor een parallelle aanpak:

- *Het Beleidshuis gaat werken in de geest van de motie:* de werkwijze volgens de centrale vraag 'Is dit beleid doelmatig en is verankering in regels noodzakelijk om de beoogde effecten te bereiken' wordt geïntegreerd in de processen van het Beleidshuis. Bij toekomstige beleidsvoorstellen zult u terugzien hoe de afweging tussen doelmatigheid en regelgeving is gemaakt. Het maken of aanpassen van (nieuw) beleid kan zowel vanuit de samenleving (bijvoorbeeld initiatieven via beleidstafel), vanuit het gemeentebestuur (bijvoorbeeld door middel van aangenomen moties) als vanuit de ambtelijke organisatie worden geïnitieerd;
- *Het planteam blijft kritisch bij het omzetten van regels, waarbij CPOS-professionals worden betrokken:* Tijdens de tervisielegging van het ontwerp Omgevingsplan Staphorst dorp-Rouveen worden CPOS-professionals nogmaals verzocht om vanuit hun praktijkervaring kritisch te kijken naar de regels en

gemotiveerd aan te geven waarom een regel anders zou moeten, of waarom deze overbodig zou zijn. Suggesties en verbetervoorstellen die binnenkomen, worden onderzocht en volgt een gemotiveerde conclusie met advies aan uw raad om deze al dan niet over te nemen. Om de tijdsdruk van de technische overzetting in het DSO te halen, worden nieuwe schrappingen niet direct in dit ontwerp doorgevoerd. Ze worden als proces apart gezet en landen, na een zorgvuldige afweging van de gevolgen, in een volgende wijzigingsronde van het omgevingsplan.

Ons doel blijft een omgevingsplan dat niet per se dunner is, maar wel aanzienlijk werkbaarder voor de inwoners van Staphorst. Het feit dat men op Regels op de kaart ook gelegenheid krijgt enkel de planregels te zien die op het eigen perceel gelden draagt hier ook vanuit de landelijke voorziening al aan bij.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

Niet van toepassing.